

Ommetjes Ten Post

Drie nieuwe voorzieningen voor de
Ommetjes van Ten Post

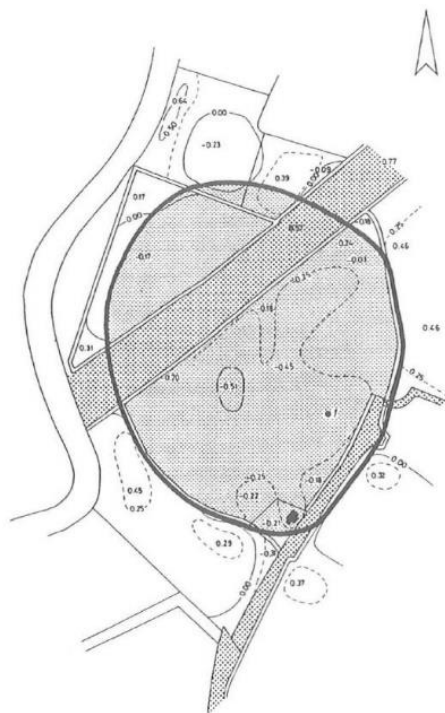
1. Bospad Osseweg Oldersum
2. Bospad Schoenmakershorn
3. Voetbrug Oldersum /
Schoenmakershorn

Maart 2023

Werkgroep Ommetjes Ten Post

1. Bospad Osseweg Oldersum

Oldersum, een bijzondere plek

In het begin van de middeleeuwen vestigden zich weer mensen op de in de eeuwen daarvoor ontvolkte wierden en er werden nieuwe wierden opgeworpen. Een van die nieuwe wierden werd later Oldersum genoemd. Oldersum aan de Fivel, mogelijk gesticht door kolonisten uit Oldersum aan de Eems in Oost-Friesland (theorie, geen bewezen feit), want hier keerde rond de 5^e eeuw bevolking terug terwijl in Oost-Friesland ontvolking plaatsvond. Oldersum werd bestuurlijk de belangrijkste plaats in ons gebied en gaf zijn naam aan het lokale rechtsgebied, het "Oldersumer halve rechtschap", wat later het "Ten Poster Eesterrecht" werd. En er was ook een Oldersumer Clauw.

De kerk werd op een andere wierde gebouwd, maar er stond wel heel vroeg een steenhuis. De wierde Oldersum raakte in de late middeleeuwen ontvolkt. Toen was het mode om langs het diep te gaan wonen en ontstond het gehucht Ten Post.

De wierde werd in de 19e eeuw helaas volledig afgegraven. Als dat niet gebeurd was zou de wierde nu het belangrijkste Cultureel Erfgoed in ons landschap zijn.

Eigenlijk is er nog maar één spoor van Oldersum in het landschap terug te vinden. Een deel van de Osseweg (de rondweg van een wierde) is ten zuiden van de N360 te herkennen in de ligging van het H.J. Ritsemepad.

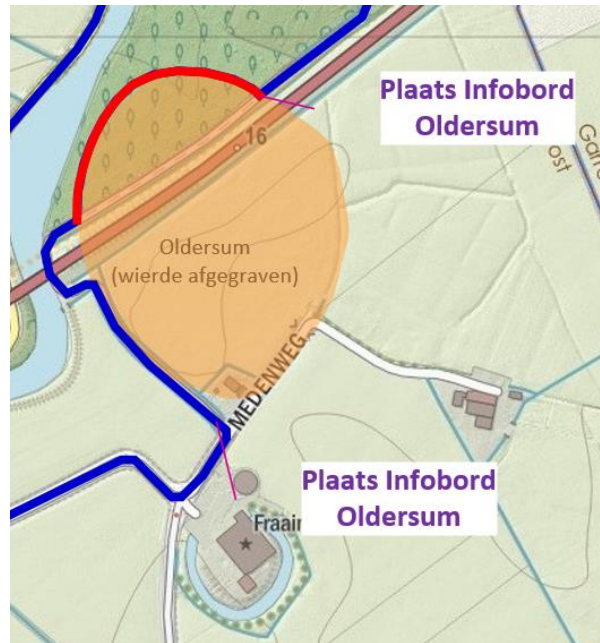
Oldersum en Osseweg, een beleving voor de wandelaar

Door de route van Ommetje 1 (naar Winneweer) niet alleen ten zuiden van de N360 een stukje over het tracé van de middeleeuwse Osseweg om de wierde Oldersum te leiden, maar dat ook aan de noordzijde te doen en door aan beide kanten bij het begin van dat tracé een informatiebord over Oldersum en zijn Osseweg te plaatsen kan de wandelaar Oldersum weer “beleven”.

De rode booglijn geeft het deel van het tracé van de Osseweg ten noorden van de N360 aan. Hier zou een voetpad door het Oldersumerbosje aangelegd kunnen worden.

Links ligt nog een kleine strook tussen Damsterdiep en Osseweg. Dat was niet zo bij de aanleg van het Nieuwe Diep in 1434. Het Damsterdiep is hier verbreed toen in de vorige eeuw een zwaikom aan het diep werd toegevoegd.

Daarmee is het tracé van de Osseweg aan het Damsterdiep komen te liggen. Een mooie plek voor een zitbank met een prachtig uitzicht.

Bospad Osseweg in de huidige situatie aangegeven

Het begin van het H.J. Ritzemapad vanaf de Medenweg. Waar de eerste flauwe bocht naar links eindigt begint het deel van het pad dat het tracé van de vroegmiddeleeuwse Osseweg van Oldersum volgt. Een mooi punt om een informatiebord te plaatsen, omdat je daar vrij zicht hebt op het terrein van de wierde Oldersum dat ten zuiden van de N360 ligt.

Het deel van het H.J. Ritzemapad dat het tracé van de Osseweg volgt.

Grondoppervlak wierde Oldersum weergegeven op satellietfoto.

Met rode kromme lijn wordt tracé Osseweg aangegeven. Zo ongeveer zou het nieuwe bospad moeten lopen.

Schelpenpad langs noordzijde N360 ongeveer op de plek waar het tracé van de Osseweg het schelpenpad kruist. Hier zou dus een pad haaks op het schelpenpad het bos in lopen en een grote bocht naar rechts moeten maken.

De bocht loopt dan tot bijna langs het Damsterdiep en draait dan weer terug naar het schelpenpad.

Ongeveer op de plek van het schelpenpad waar het tracé van de Osseweg weer kruist blijkt in het bos al bijna een pad te liggen.

Op die plek zou ook een informatiebord over de wierde Oldersum geplaatst kunnen worden.

Vanaf overzijde Damsterdiep zicht op oever waar het pad bijna langs komt en waar op een open plek een zitbank niet zou misstaan.

2. Bospad Schoenmakershorn

Schilderij van Meester Hendrik Veldman, 1946

Een bijzondere plek

Schoenmakershorn is vermoedelijk ontstaan bij de aanleg van het "[Nieuwe Diep](#)" in 1434. Een scherpe hoek in (nu) het Damsterdiep waar waarschijnlijk ooit een schoenmaker woonde. In 1650 werd de Trekweg langs het Damsterdiep aangelegd. Die liep vlak langs het water. Op de hoek stond een Rolpaal.

Tussen 1830 en 1860 werd de scherpe bocht in de Trekweg bij Schoenmakershorn door een nieuw stukje weg afgesneden. Het huisje dat er toen stond is vervangen door het arbeidershuisje op de foto hierboven. Dit hoorde bij Fraaimaheerd, aan de overkant van het diep was. Dit huisje is in 1954 afgebroken voor de aanleg van de nieuwe autoweg Groningen Delfzijl.

Er werd een viaduct gebouwd en de oude Rijksweg werd daar onderdoor aangelegd. Het resultaat daarvan ziet u hiernaast.

Het lijkt allemaal heel overzichtelijk. Er ligt aan beide zijden een trottoir en het oog allemaal licht en ruim.

Maar toen deed men het landschap pas echt geweld aan. Men ging Schoenmakershorn beplanten, zodat er niets meer overbleef van de oorspronkelijke pracht van deze plek.

Zo is er voor de passant helemaal geen binding meer met het water. Op de foto (Google Streetview) is te zien dat het niet meer overzichtelijk is. De trottoirs zijn onder het groen verdwenen. Je moet een kuil door terwijl je niets ziet aankomen.

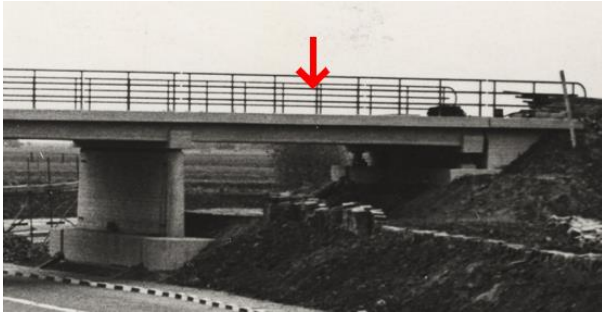
Schoenmakershorn aantrekkelijker voor wandelaars

Het zou natuurlijk het mooiste zijn om een voetpad langs het water aan te leggen. Dat zou de oude trekweg weer in beeld brengen en vooral een prachtig uitzicht opleveren. Maar daarvoor is op de hoek de beplanting te intensief en is er in de aan- en afloop naar die hoek onvoldoende ruimte voor een pad. Daarom zoeken we de oplossing aan de “landkant” van de passage onder het viaduct. Daar is tussen het talud en de eerste pijler een onderdoorgang met een kleivloer op maaiveldhoogte. Aan deze zijde is de beplanting minder intensief en is tussen de bomen aan beide zijden voldoende ruimte voor een pad.

Voorstel:

Vanaf de bocht in het fietspad aan de noordzijde van de N360 loopt een schelpenpad via het eerste compartiment aan de westzijde van het viaduct en dan rechtsaf tussen de bomen door naar de toegang van de open plek in de beplanting, op foto en kaartje linksonder. Op het kaartje is het schelpenpad met een felrode kleur aangegeven.

Het eerste compartiment aan de westzijde van het viaduct

Bospad Schoenmakershorn in huidige situatie aangegeven

Noordzijde viaduct, met op voorgrond fietspad langs N360.

Achter het rood -witte-waarschuwingsbord loopt al een soort paadje van het fietspad naar onder het viaduct. Er staan wat struiken in de weg om er een breed voet/fietspad van te maken.

Onderdoorgang viaduct gezien van zuid naar noord.

Niet bekend hoe de kleivloer (of moeten we het leem noemen) zich houdt als hier in natte tijden wandelaars en fietsers langs komen*. We laten het graag aan deskundigen over of hier wel of niet ook een schelpenpad moet komen.

* Het wordt zeker een goede plek om even te schuilen!

Uitgang doorgang onder viaduct aan zuidzijde.

Rechtdoor loopt het terrein al snel af naar het verdiepte straatniveau. Maar als je rechts aanhoudt is er als het ware een dijke tussen de twee dikke bomen door.

Tussen de bomen door aan de zuidzijde van de N360 is op normaal straatniveau tussen de bomen door voldoende ruimte voor een pad.

Verderop (rechts op foto) kan het pad de open ruimte (gras) bereiken.

In de verte de opening in de beplanting waar een ruime ingang van de open ruimte vanaf de Rijksweg.

Zicht op die ruime ingang naar de open ruimte. Hier zou het schelpenpad kunnen beginnen/eindigen.

N.B.

Vlak na het eind van de klinkerbestrating van de Rijksweg (waar de asfaltering begint) is ook een opening in de beplanting. Dit is een alternatieve mogelijkheid om het schelpenpad te laten beginnen/eindigen. Het schelpenpad kan dan korter en de open ruimte wordt niet aangetast.

3. Voetbrug Oldersum / Schoenmakershorn

Verbinding tussen twee bijzondere plekken

Op Schoenmakershorn kunnen we de wandelmogelijkheid verbeteren met een bospad onder het viaduct door.

Bij Oldersum kunnen we met een bospad de wandelmogelijkheid over het tracé van de Osseweg van de wierde uitbreiden.

Met een voetbrug tussen Schoenmakershorn en Oldersum kunnen we voor wie dat wil het Ommetje 1 (Winneweer) verkorten en er is variatie mogelijk voor zowel Ommetje 1 als Ommetje 2 (Muda). Ommetje 1 krijgt de vorm van een 8.

Vanaf de voetbrug bieden we, vanaf een hoger punt, een prachtig zicht op de kronkels van de Fivel, het Damsterdiep en de zwaikom, het borgterrein Tammingahuizen en het landschap tot de horizon in het noorden.

De voetbrug

Bij de onderdoorgang de Oldersumerzijde van het viaduct staat een stukje balustrade. Op die plek zou een trap omhoog kunnen komen, grotendeels boven water, die eindigt bij het begin van de brug op een paar pijlers die voor de eerste pijler van het viaduct staan, in het water. De brug loopt van daar horizontaal verder over drie paar pijlers, die alle voor pijlers van het viaduct staan. Een paar nog in het water, een paar op de wal tussen Damsterdiep en Rijksweg en het laatste paar tussen Rijksweg en Fietspad. Vanaf dat laatste paar daalt een trap af naar het daar nieuw aan te leggen “bospad” voordat dit onder het viaduct door gaat.

De realisatie

Het idee voor deze voetbrug wordt “gelanceerd” in het kader van Ommetjes Ten Post, maar overstijgt het draagvermogen van dit project. Daarom wordt het aangekaart in de hoop dat het (binnenkort) in een ander kader met meer draagvermogen gerealiseerd kan worden.